

Nro. 43

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

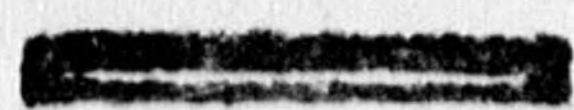
*Bélt Bétsben, Pénteken Novembernek 26-ik napján
1802-ik esztendőben.*

B é t s b

A' bátyákra kifejezve lévő ágyuk kélsen állanak, hogy a' Felséges Alszonyunk szerencsés szüléséről, hármas örvendetes salve-adással való hírt tégyenek, mellyről a' jövő postanapon fogunk bővebben írni.

A' mi, igaz érdemeket betsülai tudó, 's azokat illendőképen meg is jutalmaztatni kívánó, igen kegyelmes Fejedelmünk II. Ferencz Császár és Apostoli Király Ő Felsége, Nagy Méltóságú Medgyesi Somogyi János Status és Conferentiális Consiliarius Ur Ő Nagyságát, Tekintetes Zala Varmegye Fő Ispánja képét viselő Adminisztráto-

U u

rát, mind egyéb tündöklő virtusaira, mind azon számos érdemeire nézve, mellyek által valamint alsóbb, úgy felsőbb rangú, 's igen hasznossan folytatott hivataljaiban magát meg különböztette, a' Sz. István Apostoli Király Rendjének Komendátorává, avagy körép rendü tagjává tenni 's annak tündöklő tizerét, az arany keresztet, tegnap előtt 24 - dik Novemb. sok úri Méltóságok jelenléteben, az audientziális palotában, a' Királyi tronusból, tulajdon kezeivel nyakába függeszteni méltóztatott.

Nem külömben, Nagy Méltóságú Gróf Galantai *Eszterházy Ferencz* Ur Ö Nagyságát, Forchtenstein örökös Urát, ö Cs. Kir. Felsége arany kultsos hivét, Tekintetes Moson Vármegyének Fő Ispánját, mind ditső eleinek érdemeire, mind tulajdon személybeli virtusaira nézve, önként való kegyelmes indulatjából Csasz. Kir. valóságos és titkos Tanácsos rangal méltóztatott ö Cs. Kir. Felsége meg ajándékozni. A' szokott hitet, e most folyó Novembernek 17 - ik napjan tette le ö Felsége kezeibe a' nevezett Gróf ö Excelentziája.

Nagy Britannia.

Melly nagy divatjában helyreállott legyen Anglia és Frantzia ország között a' járáskeles, meg tetizik csak ebből is, hogy azon utazóknak számát, a' kik hetenként Douverből Calaisbe által eveznek, általjában ezerre, valamint szintén az innét oda által evezőket is ugyan annyira számlálják hetenként általjában.

Párisban nyomtattatik egy Anglus újság, mellynek neve, *Argus*. Ez úgy írt vóit a' napokban *Maltha* szigete felől, mintha a' Frantzia és Anglus Kormányzések között ezen sziget fe-

lett támadott új villogások, eligazítottak volna, 's mintha az ezen sziget béli Rendért való kezes-séget, az Anglus és Frantzia Országglószékek közbenjárására, Austria és Pruszszia magokra vállalják. A' Londoni Ministeriális részben lévő Ujságok ellenben azt erőssítik, hogy az Argus, fundamentom nélkül írta ezen dolgokat.

Annak alkalmatosságával, hogy Angliában a' háborus szelek ismét lengedezni kezdettének vala, sok katona tisztek, a' kik a' háború el múltán nyugodalomra mentek, újontán bé jelentették a' hadi szolgálatra magokat: Lord Sz. Vincent Admirálishez pedig levelet írt a' tengeri hadi Kantzellária' Elölülője, melly által arra próbálta ötet venni, hogy ha a' környülállások találának kivánni, egy hadi hajós seregnek vezérlését vállalja magára.

Gen. Andreossiról így írták Nov. 5 = dikén a' Londoni tudósítók: — Mihelyest a' Frantzia Követ Gen. Andreoffy' meg érkezéséről a' katonaság Douverbén hirt vett, azonnal fegyvert fogott, és tiszteletére sorba állott. Tegnap estvéli 7 órakor lépett ki a' partra. Douvert oda hagyni ma reggel, és Londonba bé jöni, vagy ma estve vagy hónap reggel szándékozott. Itt már számos fegyveres csoportok vannak ki rendeltetve, rész szerént, hogy eleibe menvén szállására kísérjék, rész szerént, hogy a' tolyongónép között eshető minden rendeletlenségeket meg gátolják. Igen számos késérökkel jött Angliába Andreoffy; az ő tselédjeinek is az a' liberiájok, a' mi az Első Konzulénak, t. i. zöld, arannyal. Nagyon figyelmeznek sokak előre, hogy valyon tselekedni fogja e' véle is a' Londoni nép, azt, a' mittavaly az Első Konzul Adjutánsával tselekedett volt? t. i. hogy a' izekere elől lovait ki fogván, maga vonnya e' bé Londonba. Némelyek nem remélik.

Elég az a' dologhoz, hogy Nov. 9: dikén *Andreoffy* is jelen lézen abban a' nagy vendégségben, a' mellyet a' Londoni új Polgármester valami 500 személyeknek fog azon napon adni. Némelyek mint különöft meg jegyzésre méltónak tartják ezt a' környülállást is, hogy éppen azon a' napon tsinálják a' Londoniak ezt a' vendégséget, a' melyen Bonaparte Frantzia országnak kormányát a' maga kezibe vette.

Lord *Whitworth* még most fog már *Kentben* lévő *Knowle* nevü falusi jóságából meg mozdulni és Páris felé indulni: holott a' Párisi levelek az ő Frantzia országba való által érkezését már ez előtt néhány napokkal írták. Még hónap után (7: dikben) indul útra.

Londonban egy nevezetes per folyt le a' napokban. Irtuk vólt, hogy *Avanture* nevü kereskedő hajó a' múlt Aug. 8: dikán a' parttól csak annyi távolságra, hogy *Brighthonból* szemlélni lehetett, a' tengerbe merült legyen, és hogy a' hajó Kapitánya 's meg annak két tulajdonosai, az ú y nevezett *Assekuráns Kompániától* az elveszett hajó portéka árrát kívánván, attól perbe idéztettek, azzal vádoltatván, hogy a' Kapitány meg egygyezett vólt legyen a' két tulajdonosokkal, és önként merítette el a' hajót. Ez a' vád, végezetre valósággal rá is sült a' Kapitányra, ki is erre nézve a' hajó két tulajdonosaival egygyütt, halálra fententziáztatott. Ha meg nem bizonyithatta volna a' Kompánia a' tsalárdságot, t. i. a' hajónak mesterséggel történt elmerülését, valami 130 ezer Forintokat tartozott volna eredetbe fizetni.

(Ezt a' dolgot így kell érteni: — A' tengeri kereskedő városokban bizonyos társaságok szoktak lenni, *Assekuráns Kompánia* nevezet alatt. Az ilyen Kompániának nagy tőkepénze szokott

lenni. Mikor valamely hajó tulajdonosa, azt, megterhelvén a' tengerre ki küldi, ezen Kompaniánál ha akarja affekuráltathatja, az az, bizonyos *Pro Cent*ót fizet le érte a' Kompaniának. Mennél drágább az affekurált hajó és mennél drágább a' rajta lévő tereh, 's az idők mennél veszedelemesebbek, háborusabbak, &c, annál több *Pro Cent*ót kíván az Affekuráns Kompania. Azonban arra kötelezi magát, hogy, ha a' hajó el fog veszni, annak és az oda vezetett térének egész árát meg fizeti a' tulajdonosnak. Ha p.o. ha az elveszett hajó a' portékával egygyütt 100 e. er forintot ért volna, és a' tulajdonos ezer Forintot fizetett volna érte az Affekuráns Kompaniának, ez, mind a' 100 ezeret meg fizetni tartozna a' tulajdonosnak. Már itt tsalpi is lehet. Tegyük fel, hogy a' hajón a' hámbárok, hordóknak, &c, nagyobb része kövel, porondal, töltetik meg, úgy hogy a' valóságos portéka 100 ezer Forint helyett ne e jén többet 25 ezernél; ha ezt a' Kompania észre nem veszi, 's a' hajó tulajdonosától 100 Forintokért veszi fel a' procentot; ekkor a' hajó tulajdonosa sokat nyer a' hajójának elmerülése által, mivel az Affekurans Kompania 100 ezer Forintot fizet érte, holott tsak 25 ezeret ért.) —

Igy affekuráltatták vólt a' hajókat a' fellebb említett két tulajdonosok is *Easterby* és *Macferlane*, az az, sokkal többről, mint a' mennyit ért vólna. Azután megégygyeztek annak *Codling* nevü Kapitányával, hogy mihelyt a' párttól kevés távolságra evez, a' hajó fenekit jukaszta meg, 's merittse el. *Codling* szovának állott: deszerentséllenségére, mivel ki jött a' tsalárdság, 's már most a' helyett, hogy a' nyereségből osztozhatna, életével fizet.

Véghetetlen újságon kapó nép gyűlt vólt ekkor

rát, mind egyéb tündöklő virtusaira, mind azon számos érdemeire nézve, mellyek által valamint alsóbb, úgy felsőbb rangú, 's igen hasznossan folytatott hivataljaiban magát meg különböztette, a' Sz. István Apostoli Király Rendjének Komendátorává, avagy körép rendü tagjává tenni 's annak tündöklő tizerét, az arany keresztet, tegnap előtt 24 - dik Novemb. sok úri Méltóságok jelenléteben, az audientziális palotában, a' Királyi tronusból, tulajdon kezeivel nyakába függeszteni méltóztatott.

Nem külömben, Nagy Méltóságú Gróf Galantai *Eszterházy Ferencz* Ur Ö Nagyságát, Forchtenstein örökös Urát, ö Cs. Kir. Felsége arany kultsos hivét, Tekintetes Moson Vármegyének Fő Ispánját, mind ditső eleinek érdemeire, mind tulajdon személybeli virtusaira nézve, önként való kegyelmes indulatjából Csasz. Kir. valóságos és titkos Tanácsos rangal méltóztatott ö Cs. Kir. Felsége meg ajándékozni. A' szokott hitet, e most folyó Novembernek 17 - ik napján tette le ö Felsége kezeibe a' nevezett Gróf ö Excel-
lenciája.

Nagy Britannia.

Melly nagy divatjában helyreállott legyen Anglia és Frantzia ország között a' járáskelés, meg tessék csak ebből is, hogy azon utazóknak számát, a' kik hetenként Douverből Calaisbe által eveznek, általjában ezerre, valamint szintén az innét oda által evezőket is ugyan annyira számlálják hetenként általjában.

Párisban nyomtattatik egy Anglus újság, mellynek neve, *Argus*. Ez úgy írt vóit a' napokban *Maltha* szigete felől, mintha a' Frantzia és Anglus Kormányzések között ezen sziget fe-

lett támadott új villogások, eligazítottak volna, 's mintha az ezen sziget béli Rendért való kezes-séget, az Anglus és Frantzia Országlószékek közbenjárására, Aultria és Pruszszia magokra vállalják. A' Londoni Ministeriális részben lévő Ujságok ellenben azt erőssítik, hogy az Argus, fundamentom nélkül írta ezen dolgokat.

Annak alkalmatosságával, hogy Angliában a' háborus szelek ismét lengedezni kezdettenek vala, sok katona tisztek, a' kik a' háború el mulván nyugodalomra mentek, újontán bé jelentették a' hadi szolgálatra magokat: Lord Sz. Vincent Admirálishoz pedig levelet írt a' tengeri hadi Kantzellária' Elölülője, melly által arra próbálta ötet venni, hogy ha a' környülállások találának kivánni, egy hadi hajós seregnek vezérlését vállalja magára.

Gen. Andreossiról így írták Nov. 5 - dikén a' Londoni tudósítók: — Mihelyest a' Frantzia Követ Gen. *Andreoffy'* meg érkezéséről a' katonaság Douverben hirt vett, azonnal fegyvert fogott, és tiszteletére sorba állott. Tegnap estvéli 7 órakor lépett ki a' partra. Douvert oda hagyni ma reggel, és Londonba bé jöni, vagy ma estve vagy hónap reggel szándékozott. Itt már számos fegyveres csoportok vannak ki rendeltetve, rész szerént, hogy eleibe menvén szállására kísérjék, rész szerént, hogy a' tolyongónép között eshető minden rendeletlenségeket meg gátolják. Igen számos kísézővel jött Angliába *Andreoffy*; az ő tselédjeinek is az a' liberiajok, a' mi az Első Konzulénak, t. i. zöld, arannyal. Nagyon figyelmeztetnek sokak előre, hogy valyon tselekedni fogja e' velle is a' Londoni nép, azt, a' mit tavaly az Első Konzul Adjutánsával tselekedett volt? t. i. hogy a' izekere elől lovait ki fogván, maga vonnyá e' bé Londonba. Némelyek nem remélik.

Elég az a' dologhoz, hogy Nov. 9. dikén *Andreoffy* is jelen lézen abban a' nagy vendégségben, a' mellyet a' Londoni új Polgármester valami 500 személyeknek fog azon napon adni. Némelyek mint különöft meg jegyzésre méltónak tartják ezt a' környúlállást is, hogy éppen azon a' napon tsinálják a' Londoniak ezt a' vendégséget, a' melyen Bonaparte Frantzia országnak kormányát a' maga kezibe vette.

Lord *Whitworth* még most fog már Kentben lévő *Knowle* nevü falusi jóságából meg mozdulni és Páris felé indulni: holott a' Párisi levelek az ő Frantzia országba való által érkezését már ez előtt néhány napokkal irták. Még hónap után (7. dikben) indul útra.

Londonban egy nevezetes per folyt le a' napokban. Irtuk vólt, hogy *Avanture* nevü kereskedő hajó a' múlt Aug. 8. dikán a' parttól csak annyi távolságra, hogy *Brighthonból* szemlélni lehetett, a' tengerbe merült legyen, és hogy a' hajó Kapitánya 's meg annak két tulajdonosai, az ú y nevezett *Asszekuráns Kompaniától* az elveszett hajó portéka árrát kívánván, attól perbe idéztettek, azzal vádoltatván, hogy a' Kapitány meg egygyezett vólt legyen a' két tulajdonosokkal, és önként mérítette el a' hajót. Ez a' vád, végzetre valósággal rá is sült a' Kapitányra, ki is erre nézve a' hajó két tulajdonosaival egygyütt, halálra fententriáztatott. Ha meg nem bizonyithatta vólna a' Kompania a' tsalárdságot, t. i. a' hajónak mesterséggel történt elmerülését, valami 130 ezer Forintokat tartozott volna eredte fizetni.

(Ezt a' dolgot így kell érteni: — A' tengeri kereskedő városokban bizonyos társaságok szoktak lenni, *Asszekuráns Kompania* nevezet alatt. Az ilyen Kompaniának nagy tőkepénze szokott

lenni. Mikor valamely hajó tulajdonosa, azt, megterhelvén a' tengerre ki küldi, ezen Kompaniánál ha akarja affekuráltathatja, az az, bizonyos *Pro Centót* fizet le érette a' Kompaniának. Mennél drágább az affekurált hajó és mennél drágább a' rajta lévő tereh, 's az idők mennél veszedelemesebbek, háborusabbak, &c, annál több *Pro Centót* kíván az Affekuráns Kompania. Azonban arra kötelezi magát, hogy, ha a' hajó el fog veszni, annak és az oda vezett terehnek egész árát meg fizeti a' tulajdonosnak. Ha p.o. ha az elvezett hajó a' portékával egygyütt 100 ezer forintot ért volna, és a' tulajdonos ezer Forintot fizetett volna érette az Affekuráns Kompaniának, ez, mind a' 100 ezeret meg fizetni tartozna a' tulajdonosnak. Már itt tsalpi is lehet. Tegyük fel, hogy a' hajón a' hámbárok, hordóknak, &c, nagyobb része kövel, porondal, töltetik meg, úgy hogy a' valóságos portéka 100 ezer Forint helyett ne e jén többet 25 ezernél; ha ezt a' Kompania észre nem veszi, 's a' hajó tulajdonosától 100 Forintokért veszi fel a' procentot; ekkor a' hajó tulajdonosa sokat nyer a' hajójának elmerülése által, mivel az Affekurans Kompania 100 ezer Forintot fizet érette, holott tsak 25 ezeret ért.) —

Igy affekuráltatták vólt a' hajókat a' fellebb említett két tulajdonosok is *Easterby* és *Macferlane*, az az, sokkal többről, mint a' mennyit ért vólna. Azután megégygyeztek annak *Codling* nevü Kapitányával, hogy mihelyt a' párttól kevés távolságra evez, a' hajó fenekit jukaszta meg, 's merittse el. *Codling* szovának állott: deszerentséllenségére, mivel ki jött a' tsalárdság, 's már most a' helyett, hogy a' nyereségből osztozhatna, életével fizet.

Véghetetlen újlágon kapó nép gyűlt vólt ekkor

öszsze, alig várhatván, hogy láthassa mitsoda ki-
menetele fogna ezen pernek lenni. A' hires Tör-
vénytudó *Scott William*, minekutánna kijelentet-
te volna *Coudlingnak* az ötlet illető halálos itéle-
tet, azután hozzá fordúlt különösen, és igen jele-
sen készítette a' halálra, meg mondván néki, hogy
ő, tellyelleggel semmi kegyelmet nem remélhet,
és az emberi igazságnak kemény voltát rá néz-
ve semmi könnyülállás meg nem lágyíthatja: —
„Te, *úgymond*, oly bünt követtél el, a' mely an-
nál méltóbb a' törvény boszszúállására, hogy
a' gondviselésed alá bízott vagyont bántottad.
Azzal ketségtetted magadat, hogy a' milyen kön-
nyen véghez vihetted bűnös tetteidet, éppen oly
bajoson fog az világosságra jöni: nem gondoltad
meg, hogy a' bűnhődés' folyamata nem tartós.
Vajha a' te példád minden követőidet el irtóz-
tatná a' hasonló tselekedektől! Fordítsad idves-
séges haszonra azon néhány szempillantásokat,
mellyek még közötted és az örökkévalóság kö-
zött vannak.“

A' *Times* nevű Londoni Ujság írta még a'
folyó Nov. 5 = dikén is, hogy akár mit mondja-
nak az ő Londoni újságíró társai, de ő leg kis-
sebb új hadi készüléket nem lát a' Nagy Bri-
tanniai kikötőhelyekben, &c.

Londonból Nov. 9 = dik napján. A' Frantzia
Követ Gen. *Andreossy*, 6 = dikra viradó éjféli egy-
órákor érkezett meg ide a' szállására. Maga 8
lovass hintóban ült a' Sekretáriussáival. A' késé-
rői két 6 — 6 lovas hintóban ültek. A' 4 = dik
szekér a' bagázsijokat hozta. — Lord *Whith-*
worth ma indult el feleségével *Dorset* volt Her-
tzegeivel egygyütt Frantzia ország felé.

Frantzia Respublika.

Az Első Konzul Havréből Honfleur és Diep-

pe felé utazott el: mindenütt nagy gondoskadás-
sal vizsgálja az Angliával általellenben lévő par-
tokat.

Fox oda hagyta Nov 11 - dikén Páris vá-
rosát, és mind azokkal a' Parlamentális tagok-
kal egygyütt, a' kik véle vóltak, egyenesen Lon-
donba utazott vissza.

A' Konzuláris Moniteur a' Pármai Hertzeg-
ségnek jövődöbéli állapotjáról, még eddig sem-
mit is közönségesse nem tett.

Olasz Ország.

Veronából Nov. 8 = dikén. A' Pármai eddig
való fegyveres sereg, melly is 1144 emberből
áll, olyan útasítást vett a' Frantzia Országló
széktől, hogy Pármát oda hagyván, Toskánába
utazzék által, a' hová már útnak is indult. —
A' Pármai özvegy Hertzegnére nézve, ki is
egy Aultriai Fő Hertzeg asszony, a' ki tsak az
után hagyta oda ezen Hertzegséget, minekután-
na az, a' Frantzia Respublika nevében el foglal-
tatott, penziónak kieszközöltetése vétetett Paris-
ban munkába. Most *Velentzében* nyomult meg
az özvegy Hertzegné.

Velentzéből Nov. 10 = dikén. Ferdinánd Fő
Hertzeg, a' Pármai özvegy Hertzegnének Amália
Fő Hertzeg asszonynak, mint kedves testvérének
látogatására, 4 ikben Trevisóból ide érkezett.
A' következő napon a' fegyveres háznak meg-
szemlélésére ment a' Fő Hertzeg asszony, melly-
nek alkalmatosságával az itt fekvő Bellegarde
Regementje, tiszteletből való katonai forduláso-
kat tett előtte. Hatodikban a' látogatásbéli köl-
tsönt adta vissza, Fő Hertzeg testvérének Trevi-
sóban, és nem soká Bétsbe is szándékozik. A'
Modenai beteg Hertzeg, kinek meglátására a' Ve-

je Bétsből ide jött vala , már jobban vagyon. Ezen Hertzeg nevében, a' Modenaért néki jutott *Breisgaut*, a' Veje és egygyetlenegy örökösse, *Ferdinand* eö Fő Hertzegsege, velzi által, mivel-hogy nem gondolja, hogy maga, ily i'ős korában, az Olasz országi gyenge levegővel való hosszias élet után a' Német Országi komorabbat meg szok-hatná.

Helvétziai Respublika.

Schwitzből, Novemb. 10: ik napján. Landam-man *Reding*, *Aufs der = Mauer*, *Hirzel*, 's a' többek, a' kik *Tigurumban* fogva vóltak, onnét a' Bernai Kánt nban lévő *Aarburg* várába vitettek el számos Frantzia őrizet által. A' Tigurumi tanátsházban olyan szoros vigyázott alatt tartat-tak, hogy egymással beszélni sem vólt szabad-ságok.

Baselből írják, hogy ott is nagy vizsgálódás tétetett Nov. 11: dikén reggel *Merian* nevezetes polgár házánál, a' kit hasonló képpen el akart-ak fogni; de meg nem találhattak; melyre néz-ve a' Frantzia Komendáns egy tiszti és 30 Fran-tzia katonából álló eksekutor csoportot igazított bé a' házába.

A' *Helvétziai határszélről Nov. 14: dikén.* — *Sinner*, *Erlach*, *Mülinen*, *Wattewyl*, *May*, Bernai előkelő izemélyeknek, és több mások an el fo-gattatások felől is, rendelések tétettek. Már né-hányakat kézre is kerített közzülök a' Frantzia katonaság, a' kik azonnal a' Genevai = tó fe é vi-tettek el, a' hol a' *Chillon* nevű erőss kastélyba zárják őket. Némelyek olyan szerentsések vól-tak, hogy elfogattatások előtt el futottak, kik között van *Gen. Bachmann*, és a' Bási *Merian*, a' kik Német országon kerestek magoknak men-dek helyet.

Azonközben a' két ellenkező rész között való harag, most is szüntelen forr, és hogy a' Helvétusok közt való vérontás még eddig mindennapivá nem lett, nem egyébnek, hanem csak a' Frantzia fegyveres nép jelenlétének köszönhető. — Az el fogatott főfő Helvétusok azal vádoltnak, és el fogatásoknak okául a' hozatik elő, hogy a' Hazának fel zavarására bortsátkoztak legyen alkudozásba. Azon Helvétus Követekről, a' kiket az apró Kantonok' Schwitzi Diétája útasításokkal Londonba küldött volt, nem lehet remélni hogy a' zürzavaroknak egész lecsendesedések előtt, hazajokba vizsgálva térjenek.

Német Ország.

Hannoverából, Octob. 30. dikián. Az *Oznabrücker* Püspökséget ilyen Proklamatio mellett foglaltatta el az Anglus Király:

„Mi Harmadik György, Isten kegyelméből, az egyesült Nagy Britannia és Irlandia országok Királya, &c.

„Minekutána az *Oznabrücker* nagy Káptalan minden hozzá tartozókkal egygyütt, mint szekularizált Státus és mint örökös tartomány, a' Német Birodalom béli pótolások állapotjának elintézése végett Regensburgban lévő Dietális Deputatio'nak határozása által, a' Lünevillei Kötésnek következése szerént, reánk és a' mi Kir. Házukra szállítottott volna: 's minekutána mi ezt el fogadtuk volna, &c, jónak találtuk ezt a' magunk és Hazánk számára, a' Kormányzékkel és minden hozzá tartozókkal egygyütt elfoglalni; mely határozásunknak végrehajtására, mint tellyes hatalmú Biztosunkat, Státus és Kabinét béli Ministerünk *Arnswald Augustus Lajos Kresztelyt* neveztünk ki; 's egyfzersmind fegyveres népet is

rendeltük határozásunknak végrehajtására. Ehez képpelt mi ezen proklamatióknak ereje szerént, nevezett *Oznabrück* tartományunknak kormányozását által vesszük, és a' hűség homagiuma' forma szerént való letétetődésének megkívánása iránt való jussunkat fenn tartván, a' Káptalan' tagjaitól, minden papi személyektől, nemesektől, vasallusoktól, polgároktól, 's minden lakosoktól, azt kívánnyuk, hogy minket ezen szempillantattól fogva egyedül való Fejedelmeknek lenni esmérjenek, és hozzánk 's örököseinkhez, hűségesek, és engedelmesek légyenek, &c. &c.

Költ Hannoverában, Nov. 4. dikén, 1802.

A' Regensburghban folyó pótolás állapotjáról, még most is csak ezeket a' töredékeket tarlózhatjuk öszsze: —

A' kirendeltetve lévő Deputátzió, ahoz képpelt, a' mint a' dolgok nagysága és fontossága engedti, kettőzött lépésekkel siet a' tziel felé. Már meghatározta, hogy a' Trieri és Kolonai Káptalanokhoz tartozott személyeknek jövendőbéli élelmek, nem csak olyan mértékben, mint ezen Papi Fejedelmeknek a' Rénus jobb partja felől volt jövedelmeikből kitelhetett volna, hanem egész illendőséggel kiadattassának, azoktól, a' kiknek ezen jószágok, az ő Rénus bal partján el velztett örökségeik megfordittatásául jutották. Még a' Kolonai volt Választó Fejedelműtselédek' fizetéseknek is mint ki kell rendesen járni.

A' 6 meg hagyatott Német Birodalom béli szabad (Imperiális) városok között a' négyek, u. m. Hamburg, Lübeck, Bremen, és Augsburg, mi ólta tudtokra adatott a' Dietális Deputatziónak azon végzése, hogy az *Aschaffenburgi* Vál. Fejedelemnek mint a' Birodalom' Fő Kantzeliariusának rendeltetett egy milliónyi, esztendőnként való fizetésben, ők is minden esztendőként

ötven : ötven, mind egygyütt két száz ezer forintokat tartoznának fizetni, el nem mulatták minden kigondólható jóltévőiket, Berlint, Parist, &c, kérelmeikkel meg keresni, hogy ezen nem is gyanított teréh alól magokat meg menthessék. Mind ezek a' 4 Imperiális városok a' Dietalis Deputatzióhoz is, a' melly ő irántok ezen végzést hozta, egy = egy meg illető irást adtanak bé. Az *Augsburg* vároffa által bé adatott irásnak ez a' foglalata :

„A' közbenjáróságot válalt két Hatalmasságoknak (a' Pétersburgi és Párisi Országlószékeknek) tzelezások, melly abban állott volna, hogy a' Német Birodalmi még hagyatott szabad városoknak állapotjuk, állandó és tsendes lábra állítottódhasson, már származásában oly módon elenyészni látszik, hogy lételeök tsak néhány első izempillantatnyi nyomai is alig vétetődhetnek észre. Augsburgnak fekvése és kereskedése, olyan, hogy abból a' távol lévő Német, sőt a' külső országok béli városok 's még a' kissebb helységek is hasznót vesznek. Mind ezek között pedig leg több hasznát veszik Augsбург fekvésének és kereskedésének, Helvétzia, Frantzia és Olasz országok : melyre nézve ő úgy vélekedik, hogy ő, egy ily terhes háborúnak viszontagságai után méltó tekintetet érdemelhetne. Ellenben, ha ezen város, midőn egy oldalról az ő kereskedésbéli szabadsága viztza adatok, akkor más oldalról oly örökös adófizetéssel terheltetik, a' melyből reá tetemes károk háromolhatnak : e' képpen előbb az ő végső veszedelmére, mint boldogságára fogna néki az ő új szabadsága szolgálni. Mind ezekre nézve bízik ő a' Dietalis Deputatziónak egyeneslegéhez, hogy semmi olyan határozást nem fog tenni, a' melly sem a' dolognak természeti valóságával, sem a' pótolás plánumának funda-

mentomos feltételeivel, sem az ő tulajdon hajlandóságával, meg nem egygyezhetne.“

Egy általjában ilyen hangú panaszló irást adtanak a' Deputátzió eleibe, Hamburg, Lübeck, és Brema városaik is, hogy a' reájok vettett elztendönként való 50 ezer Forintokból álló adó alól ki vonhassák magokat.

Regensburgból November 17 = dik napján. —
Tegnap estve egy tóldalékja adattaték ki a' Német Birodalom béli Szekulárizálás és Pótolás állapotját elintéző és már mindenek előtt tudva lévő plánumnak. Ezen tóldalékban tsak némely itt = ott való meg = jobbittodása találtatik az első közönséges plánumnak. A' Toskánai Nagy Hertzeg' kára' kipótoltatását illető tóldalék, még ebben nem fordul elő: hanem ennek közönségessé lejendő tétettése is egy második tóldalékban minden orán várattatik.

Az Imperiális 6 szabad kereskedéssel bíró városoknak az első közönséges plánum szerént való fenn állása, viszont meg erősítettett. És hogy a' közzülök négyekre vettett 50 — 50 ezer Forintokból álló adónak elengedtetése végett beadott panaszló irásaik, 's ide 's tova való folyamodásaik által, másutt is, de kivált képpen a' két közbenjáró Hatalmasságokban, hathatós pártfogókra találtanak, még tettzik a' pótolás állapotjának mingyár említett tóldalék plánumából, mellyből mostan tsak azon egy helyet közölhetjük Olvasóinkkal, a' hol ezen dologról ilyen szókkal fejezi ki magát a' Frantzia Biztos Minis-ter *Laforet*: — „

„A' 4 Imperiális városok, t. i. Brema, Lübeck, Hamburg, és Augsburg iránt tett végzése a' Dietalis Deputatziónak, a' melly szerént ezeknek mindenike 50 — 50 ezer Forintokat tartozna elztendönként fizetni, szemül = szemben ellen-

kezik azon fundamentomokkal, a' mellyeket a' két közbenjáró hatalmasságok a' pótolás' dolgának elintézésében mind ez ideig szemeik előtt hordoztak. A' Német Birodalom' Konstitúziójára való igen sarkalatos tekintetekre nézve, a' vólt a' két közbenjáró Hatalmasságoknak kettős törekedések, hogy egy felől a' Német Birodalom béli szabad kereskedő városok Kollegiuma állandó láb-
ra helyheztetődjön, más felől pedig, hogy annak függetlensége, a' melly veszedelemben forgott, állandóvá tételődjön. Oda tzeloztak rész szerént gazdaglági, rész szerént politikai tekintetből a' közbenjáró Hatalmasságok, hogy az Imperialis városoknak kereskedéseket, és szorgalmas munkásságaikat, mellyek mind ketten igen méltó tekintetet érdemelnek ezen birodalomban, fel elevenithessék, &c. "

Regensburgból Novemb. 18 = dikán: — A' Dietalis Deputatziónak Nov. 11 = dikén tartott 26 = ik ülésében, egyéb tárgyak között az is elő fordúlt, hogy mivel Cs. K. Oberster' B. Wimmernek a' Német Birodalom' hadi kasszája, még bizonyos summával tartozna; tehát ennek visszafizetődése eránt is illendő intézeteket kellene tenni.

A' Német Ordó Nagy Meffere, mint ezen Birodalom fegyveres seregének akkori fő vezére, azt hozta elő ezen dologra nézve, hogy eő Kir. Fő Hertzegsége, mint a' Birodalom akkori Feldmarschallja, B. Wimmernek azon terhes környülállások között a' N. Birodalom seregeihez mutatott jótételét, midőn t. i. ennek oly summa pénzi adott költsön, hogy azzal két veszedelemben forgó nevezetesebb várait eleséggel megtölthesse — maga is meg esmérvén, annak szíve való vételét annyival is inkább ajánlja, hogy ez a' jótétel igen terhes környülállások között mutatódott a' Birodalomhoz.

Továbbá, minthogy azon tulsó Rénusi részek, a' mellyek ezen adosságnak zálogául lekötöttek vólt, már a' N. Birodalomtól elszakasztódtak: az is illendő lenne, hogy az említett adossággért, addig, míg lefizetődhetik, a' Rénus jobb partján mutatódjon új zálog.

A' Dietalis Deputatzió olyan végzést tett ezen tárgyra nézve, hogy az nem ő eleibe hanem a' Dietán rend szerént folyó dolgok közzé, tartozna.

A' Dietális Deputatzióknak Nov. 16-ikán tartott ülésében egyebek között még ezek fordultak elő: — A' Swáb Kerület béli Grófok azt adták fel, hogy leánkáik neveltetésekre a' *Buchauban* lévő Afzszonyok Klástromát meg kellene hagyni. Kívánságok nem találtatott teljesíthetőnek lenni. — A' Kempteni Fejedelem a' maga és az alatta vólt Káptalan béli személyek fizetésének nagyobbítását kérte. A' végzés e' vólt, hogy a' Fejedelemre nézve, az egyszer tett rendelés fog meg állani: és a' Káptalan béli személyek fizetése felől olyan módon fog a' Bavariai Vál. Fejedelem gondoskodni, mint leg illendőbbnek fogja tartani. — Az ifjabb Leiningen = Westerburgi Grófi háznak azon kérése, hogy az ő kárának kipótoltatására rendeltetett Engelthali Klástrom nem lenne elégséges, a' közbenjáró Hatalmallások Ministerei eleikbe terjesztetik meg fontolás végett. — Több ilyen kérelmek is fordultak elő és igazítottak el. — Decemb. 1-éső napja nevezetes nap fog maradni a' Német Birodalom sok vidékeinek Kronikájában, minthogy ezen a' napon minden Fejedelmeknek, a' kik elvesztett jószágaiért elégtételt kaptak, bé kell új birtokaikba egész jussal lépni.

A' szekularizálás és pótolás dolgát illető planumban a' Aschaffenburgi Vál. Fejedelemtől mint a' N. Birodalom Fő Kantzellarariusáról ez a' vég-

zés fordul elő, hogy ez után is a' maga Káptalannyának eddig fenn állott rendtartásai szerint választódjon. — A' tudva lévő 6 Imperialis városokon kívül, Wetzlára és Regensburgra is ki terjesztetett az a' *neutralitás*, hogy ennekutána a' N. Birodalomnak semminémű hadakozásában részesülni ne tartozzanak. — Ha a' Hesse-kasseli ház ki talál halni, a' Vál. Fejedelmi méltóság a' Hessendarmtadti Háza megy által. —

Másodszori Hiradás.

Alább irt ezzel jelentí a' minden tiszteletre méltó Magyar hazánknak, hogy *Károlyi Gáspár*-nak magyar Bibliája az 1776 = ik elztendőbéli Lipshai kiadás szerént 8 ad rétben, az ő Királyi Privilegiált nemzeti Könyvnyvmtató műhelyében sajtó alatt legyen, és hogy szép papíron, tiszta és könnyen olvasható betűkkel, különös vigyázat alatt, és a' meg történhető nyomtatásbéli hibáknak szorgalmatos meg jobbitásával a' jövő 1803 = ik elztendőnek Sz. György havában bizonyosan el is fog végképpen készülni, 's az egész Magyar hazában mindenütt az ő azonkivül is ismeretes Hitelesseinél illendő áron találtatni. Ennek a' Mindenhatónak segedelme által leendő el készülete fogja a' kiadó ugyan ezen Magyar Bibliát (mivel számtalan Hazafiak azt ohajtva keresik) nagy betűkkel 's hasonló szorgalommal az utólfó Casseli kiadás szerént 4 = ed rétben újra sajtó alá adni, és (mivel a' nyomtatásbéli hibáknak meg jobbitását egy a' T. Reformáta Ekklesiának Lelki Pásztorá magára vállalta) minden lehetséges vigyazattal mennél előbb ki nyomtattatni, és közönségessé tenni. Ezen igyekezeteinek kívánt előmeneteléről bizonyos lévén' nem kívánok ezen költséges nyom-

tatásra semmi előfizetést, hanem egyedül hogy a' ki nyomtatandó példamennyok számát némi némüképpen meghatározhassem, azoknak aláírásokat, kik ezen nagy Bibliát magoknak meg szerezni kívánják. Ezen aláírásra egész jövő második Bőjt havának utolsó napjáig nyitva lézen az alkalmatosság minden T. T. Esperest, és Lelki Pásztor Uraknál, kik is itten ez által illendő tisztelettel kérettenek, hogy reájok bizott hivatok kedvéért ezen tsekély fáradságot ne sajnálják magokra vállalni. Nyitva lézen nemkülömben minden már úgy is mindenütt ismertes Biztosaimnál. Mindenik ezek között, a' ki 10 aláírókat szerez, a' 12-ik példamányt ingyen fogja nyerni. Magamat ajánlom a' kedves hazának szívésségébe, és bizonyollá télszem, hogy utolsó leheletemig, mint igaz hív hazafi, minden erőmet, és tehetségemet a' Magyar nyelvnek, és Literaturának tökéletesítésére fogom feláldozni. Költ Pósonyban Sz. András havának 9-ik napján.

Füskúti Landerer Mihály
 Kir. pri. nemzeti Pósonyi és Pesti
 Könyvnyomtató és árus.

Tudósítás.

Ki kelt a' Wespriemi nyomtató műhelyből *Háiszler György*' Orvosi Munkájának a' *hosszas Nyavalyákról* szóló 2-ik Darabja is. Ugyan azt a' rendet, és módot követte a' szerző ebben a' 2-ik Darabban is, mellyet tartott az elsőben. Azért nem kerkedésből, hanem több érdemes Tudósoknak hozzá utasított levelei után ígérheti, hogy ezt is a' házi Gazdák, és lelki Attyák, de kiváltképp' a' falusi Borbélyok nagy haszonnal olvashatták.